Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Dhr. mr. J. Taverne
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

uw kenmerk		bijlage(n)
betreft	**ons kenmerk**	**Datum**
Wijziging Kieswet ivm elektronisch stemmen	ECGR/U201300618	13 mei 2013

Geachte heer Taverne,

Op 6 maart hebben wij met u een gesprek gehad over uw initiatiefvoorstel om de Kieswet te wijzigen en het gebruik van stemmachines (weer) mogelijk te maken. In dit gesprek heeft u ons gevraagd om over uw initatiefvoorstel advies uit te brengen.

Gemeenten in Nederland willen graag stemmachines gebruiken bij de organisatie van verkiezingen. Dit hebben zij op de laatst gehouden[1] Bijzondere algemene ledenvergadering van de VNG nog eens duidelijk gemaakt. De gemeente Steenbergen heeft op deze vergadering een motie ingediend waarbij de VNG werd opgeroepen om de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) te verzoeken alles in het werk te stellen om de stemcomputer te herintroduceren, zodat daarover kan worden beschikt bij de volgende verkiezingen. Deze motie is bij acclamatie aangenomen.
Uw initiatief om de Kieswet te wijzigen om de toepassing van stemmachines mogelijk te maken heeft brede steun van gemeenten.

Wij willen van de mogelijkheid gebruik maken om enkele inhoudel ijke opmerkingen over het initiatiefvoorstel te maken.
In artikel J32 geeft u aan dat de minister van BZK stembureaus kan aanwijzen waar op andere wijze dan door middel van stembiljetten wordt gestemd. In de Memorie van Toelichting (MvT) op pagina 8 wordt dit toegelicht door op te merken dat het de minister is die bepaalt op welke stembureaus op een andere wijze dan met stembiljetten kan worden gestemd.

[1] Utrecht, vrijdag 12 oktober 2012

Wij vragen ons af hoe dit zich verhoudt met de verantwoordelijkheid voor de organisatie van verkiezingen die nu bij de gemeenten ligt. In het verleden is het ook altijd de gemeente geweest die bepaalde of er stemmachines werden aangeschaft voor de uitvoering van de verkiezingen. De minister was verantwoordelijk voor de eisen die aan de machines gesteld werden en de goedkeuring van de machines.
Op pagina 5 van de MvT lijkt u ook dit beeld voor ogen te hebben, daar geeft u immers aan dat het initiatiefvoorstel niet het rode potlood wil vervangen door stemmen via stemmachines maar dat u beide methoden van stemmen mogelijk wil maken, waarbij de beslissing op het niveau van de gemeenten ligt. Wij verzoeken u nog eens kritisch te kijken naar de formulering van artikel J32. Het kan wat ons betreft niet de bedoeling zijn dat de minister uit de ongeveer 10.000 stembureaus in Nederland bureaus kan aanwijzen waar met stemmachines wordt gestemd.

In artikel J33 formuleert u een aantal eisen waaraan de techniek van de stemmachines dient te voldoen. Hierbij komt één van de waarborgen terug die door de Adviescommissie inrichting verkiezingsproces is geformuleerd, namelijk het stemgeheim. Wij vragen ons af of waarborgen als transparantie en controleerbaarheid niet ook van belang zijn gezien de discussie over de vorige generatie stemmachines.

Over de praktische uitwerking van het traject willen we graag op een later moment van gedachten wisselen. Er zijn immers verschillende scenario's denkbaar voor een al dan niet centrale aanschaf van stemmachines en ook de kosten van de aanschaf van nieuwe machines zijn een punt van aandacht.

Wij hechten er aan onze waardering uit te spreken voor uw initiatief om de terugkeer van stemmachines mogelijk te maken door een wijziging in de Kieswet voor te stellen. Wij hopen dan ook op een spoedige behandeling van het wetsvoorstel en blijven graag met u in contact over de nadere uitwerking.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

drs. C.J.G.M. de Vet
Lid directieraad